

(8)- BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLK YARDIM

Bilinç Bozukluğu/ Bilinç Kaybı Nedir?

- Beynin normal faaliyetlerindeki bir aksama nedeni ile uyku halinden başlayarak

(=**bilinç bozukluğu**),

hiçbir uyarıya cevap vermeme haline kadar giden (**=bilinç kaybı**) bilincin kısmen ya da tamamen kaybolması halidir.

Bilinç Bozukluğu/ Bilinç Kaybı Nedir?

BAYILMA VE KOMA

Bayılma (Senkop):

Kısa süreli, yüzeysel ve geçici bilinç kaybıdır. Beyne giden kan akışının azalması sonucu oluşur.

Koma:

Yutkunma ve öksürük gibi reflekslerin ve dışarıdan gelen uyarılara karşı tepkinin azalması ya da yok olması ile ortaya çıkan uzun süreli bilinç kaybıdır.

Bilinç Kaybı Nedenleri ve Belirtileri Nelerdir?

Bayılma (Senkop) Nedenleri:

- Korku, aşırı heyecan,
- Sıcak, yorgunluk,
- Kapalı ortam, kirli hava,
- Aniden ayağa kalkma,
- Kan şekeri düşmesi,
- Şiddetli enfeksiyonlar.

Bayılma (Senkop) Belirtileri:

- Baş dönmesi, baygınlık, yere düşme
- Bacaklarda uyuşma
- Bilinçte bulanıklık
- Yüzde solgunluk
- Üşüme, terleme
- Hızlı ve zayıf nabız

Bilinç Kaybı Nedenleri ve Belirtileri Nelerdir?

Koma nedenleri:

- Düşme veya şiddetli darbe,
- Özellikle kafa travmaları,
- Zehirlenmeler,
- Aşırı alkol, uyuşturucu kullanımı,
- Şeker hastalığı,
- Karaciğer hastalıkları,
- Havale gibi ateşli hastalıklar.

Koma belirtileri:

- Yutkunma, öksürük gibi tepkilerin kaybolması,
- Sesli ve ağrılı dürtülere tepki olmaması,
- İdrar ve gaita kaçırma.

Bilinç Bozukluğu Durumunda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Kişi başının döneceğini hisseirse;

- Sırt üstü yatırılır, ayakları 30 cm. kaldırılır,
- Sıkan giysiler gevşetilir,
- Kendini iyi hissedinceye kadar dinlenmesi sağlanır.

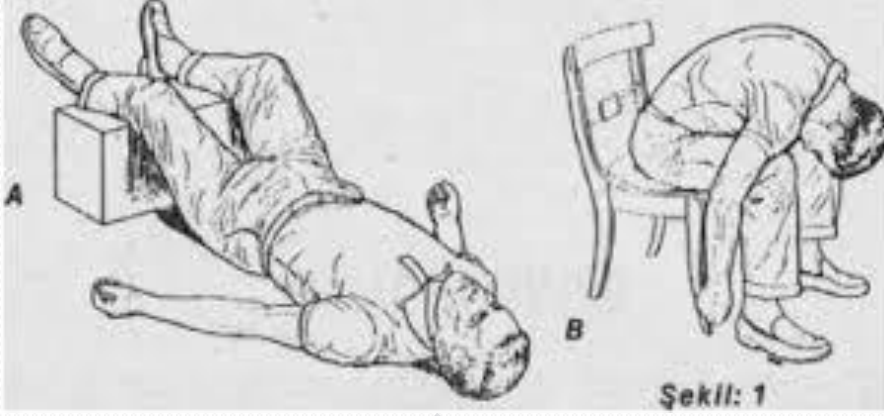
Bilinç Bozukluğu Durumunda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Eęer kişi bayıldıysa;

- Sırt üstü yatırılarak ayakları 30 cm kaldırılır,
- Solunum yolu açıklığı kontrol edilir ve açıklığın korunması sağlanır,
- Sıkan giysiler gevşetilir,
- Kusma varsa yan pozisyonda tutulur,
- Solunum kontrol edilir,
- Etraftaki meraklılar uzaklaştırılır.

Bilinç Bozukluğu Durumunda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Bilinç Bozukluğu Durumunda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Bilinç kapalı ise:

- Hasta/yaralının yaşam bulguları değerlendirilir (ABC),
- Hasta/yaralıya koma pozisyonu verilir,
- Yardım çağrılır (112),
- Sık sık solunum ve nabız kontrol edilir,
- Yardım gelinceye kadar yanında beklenir.

Bilinç Bozukluğu Durumunda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Koma Pozisyonu (yarı yüzükoyun-yan pozisyon) Nasıl Verilir?

- Sesli veya omzundan hafif sarsarak, uyarı verilerek bilinç kontrol edilir,
- Sıkan giysiler gevşetilir,
- Ağız içinde yabancı cisim olup olmadığı kontrol edilir,
- Bak, dinle, hisset yöntemi ile solunum kontrol edilir,
- Şah damarından nabız kontrol edilir,
- Hasta/yaralının döndürüleceği tarafa diz çökülür,
- Hasta/yaralının karşı tarafta kalan kolu karşı omzunun üzerine konur,

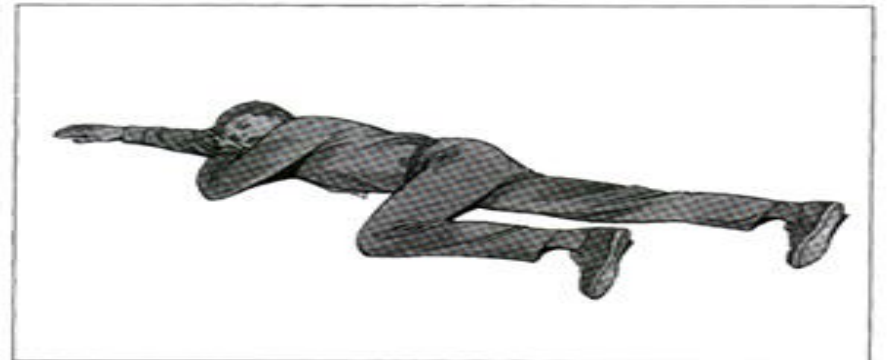
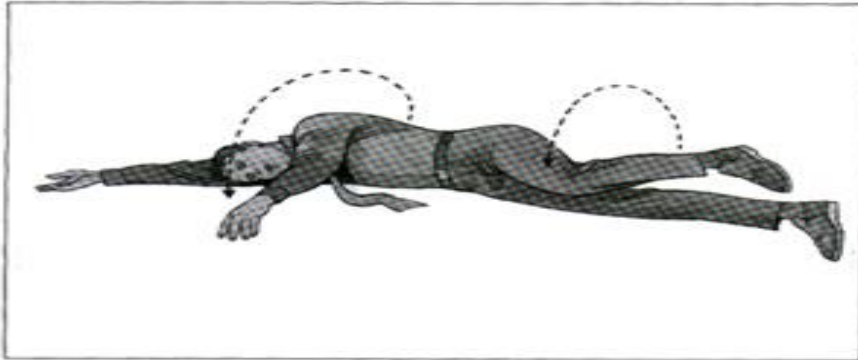
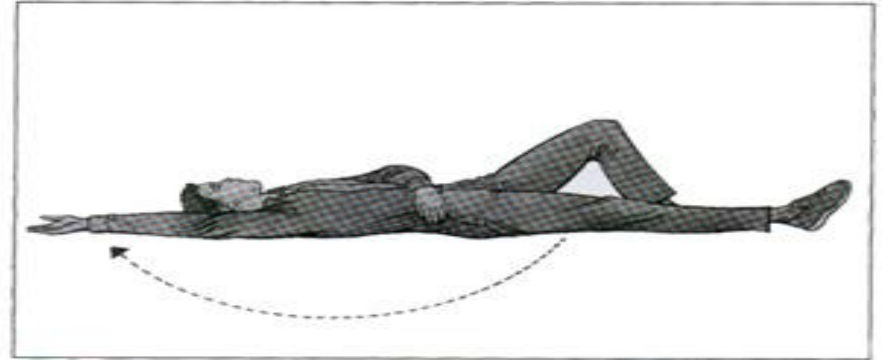
Koma Pozisyonu (yarı yüzükoyun-yan pozisyon) Nasıl Verilir?

- Karşı taraftaki bacağı dik açı yapacak şekilde kıvrılır,
- İlk yardımcıya yakın kolu baş hizasında omuzdan yukarı uzatılır,
- Karşı taraf omuz ve kalçasından tutularak bir hamlede çevrilir,
- Üstteki bacak kalça ve dizden bükülerek öne doğru destek yapılır,
- Altteki bacak hafif dizden bükülerek arkaya destek yapılır,
- Başı uzatılan kolun üzerine yan pozisyonda hafif öne eğik konur,
- Tıbbi yardım (112) gelinceye kadar bu pozisyonda tutulur,
- 3-5 dakika ara ile solunum ve nabız kontrol edilir.

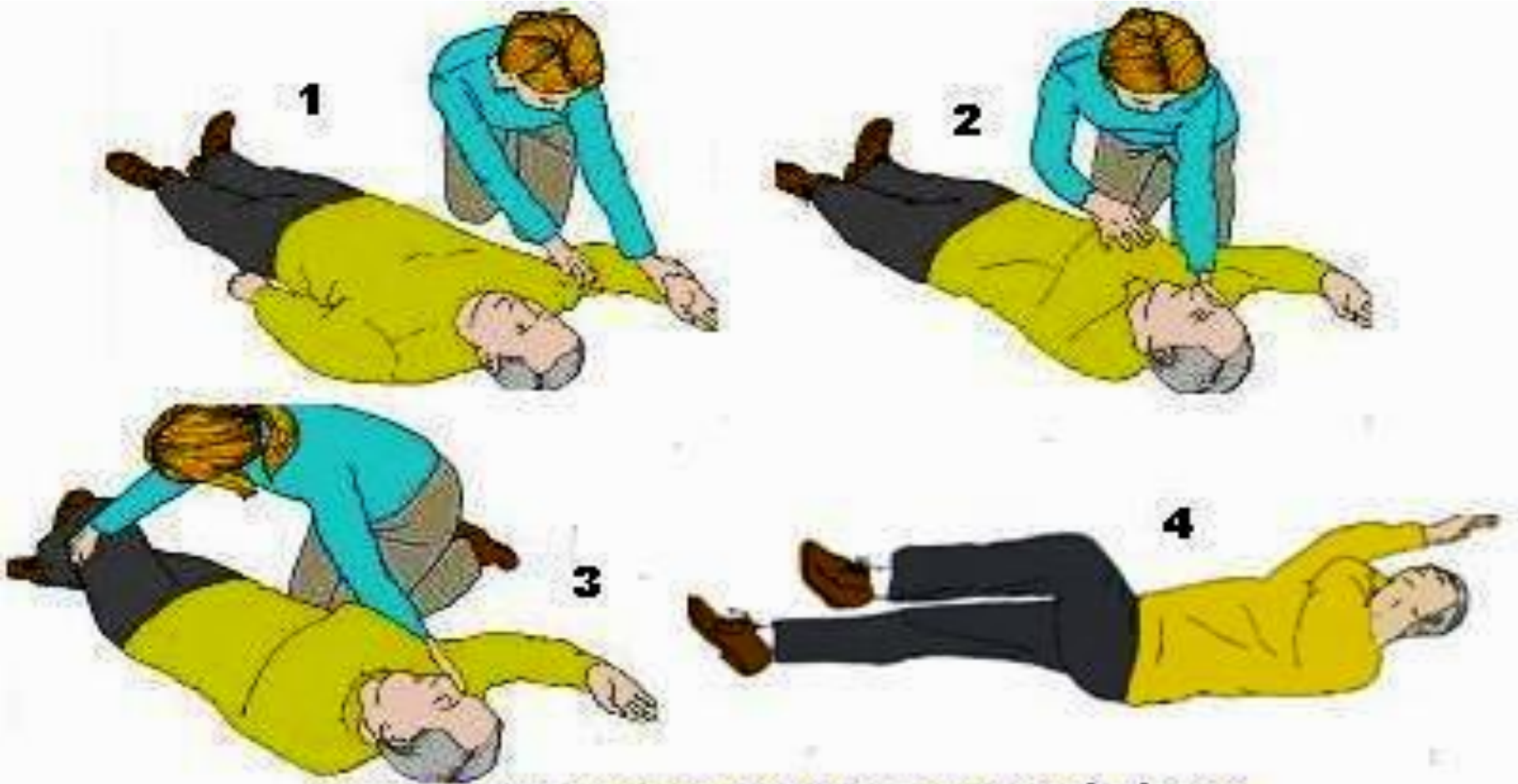
Koma Pozisyonu

Koma Pozisyonu

Koma Pozisyonu

**KOMA YATIŞI (RECOVERY POSITION)
BİLİNCİ KAPALI, SOLUNUMU VE DOLAŞIMI OLAN
KİŞİLERİN SOLUK YOLUNUN AÇIK KALMASINI SAĞLAR**

BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLK YARDIM

HAVALE

Havale

Havale nedir?

- Sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş (irritasyon) yüzünden beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucu oluşur.
- Vücudun adale yapısında kontrol edilemeyen kasılmalar olur.

Havale nedenleri nelerdir?

- Kafa travmasına bağlı beyin yaralanmaları,
- Beyin enfeksiyonları,
- Yüksek ateş,
- Bazı hastalıklar.

Nedenlerine Göre Havale Çeşitleri Nelerdir?

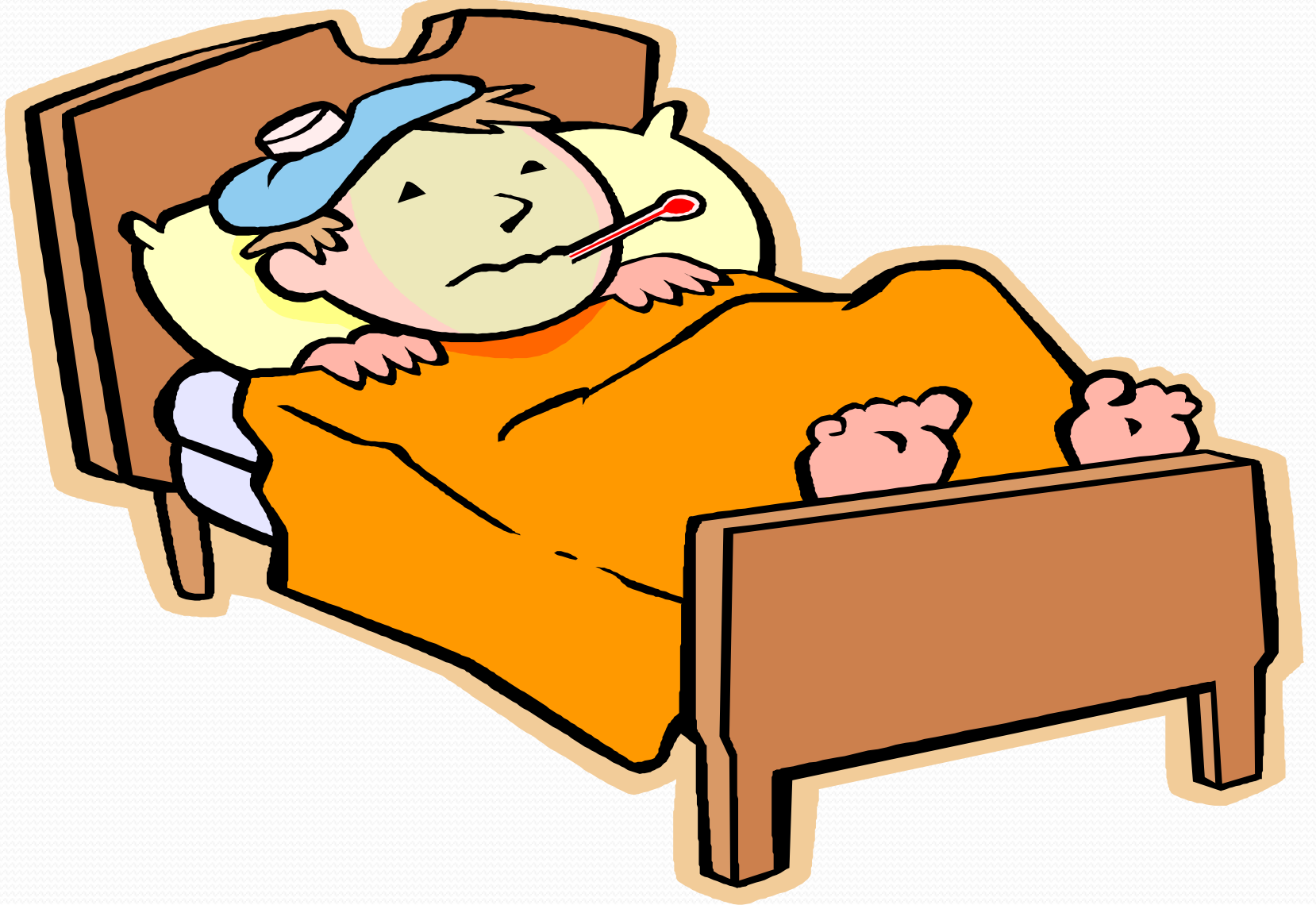
- Ateş nedeniyle oluşan havaleler
- Sara krizi (=Epilepsi)

Ateş Nedeniyle Oluşan Havale

- Herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığının **38°C**'nin üstüne çıkmasıyla oluşur.
- Genellikle **6 ay-6 yaş** arasındaki çocuklarda rastlanır.

Ateş Nedeniyle Oluşan Havale

Ateş Nedeniyle Oluşan Havalede İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Öncelikle hasta ıslak havlu ya da çarşafa sarılır,
- Ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında bir küvete sokulur,
- Tıbbi yardım istenir (112).

Sara Krizi (Epilepsi) Nedir?

Kronik bir hastalıktır. Doğum sırasında ya da daha sonra herhangi bir nedenle beyin zedelenmesi oluşan kişilerde gelişir. Her zaman tipik sara krizi karakterinde olmasa da bazı belirtilerle tanınır. Sara krizini davet eden bazı durumlar olabilir. Örneğin uzun süreli açlık, uykusuzluk, aşırı yorgunluk, kullanılan ilaçların doktor izni dışında kesilmesi ya da ilacın değiştirilmesi, hormonal değişiklikler sara krizinin ortaya çıkmasına neden olabilir. Bazı durumlarda sara krizi, madde bağımlılarının geçirdiği madde yoksunluk krizi ile karıştırılabilir.

Sara Krizi (Epilepsi) Nedir?

katılmamız için televizyonlardan bizlere talepler geliyor. Biz bu tür se-

da istedi. ■ Turan YILMAZ/ANKARA

Saralı kız villa havuzunda boğuldu

BAHÇEŞEHİR'de 23 yaşındaki Derya Hüner, havuzda yüzerken sara krizi geçirince boğularak hayatını kaybetti. Dün öğle saatlerinde Bahçeşehir 2. Kısım Berit 5-8'de bulunan amcasına ait villaya giden

23 yaşındaki Derya Hüner, villanın havuzuna girdi. Sara hastası olan genç kız, girdiği havuzda fenalaştı. Suda çırpınmaya başlayan Derya Hüner, akrabalarının çabalarına rağmen boğularak hayatını kaybetti.

■ İSTANBUL

kalitesi... Aynı

ANADOLU GRUBU

CE

*Tavsiye edilen anaht

ADANA Şenbayrak Otomotiv (322)
BALIKESİR Teknak Otomotiv (266) 2
Otomotiv (380) 523 99 63 ESKİŞEHİR
Altunzade (216) 554 79 00 • Mahi
(216) 567 60 00 • Kalamış Akay C
(232) 265 05 05 K.MARAŞ Bölük Er
(422) 238 49 23 SAKARYA Sandıkç

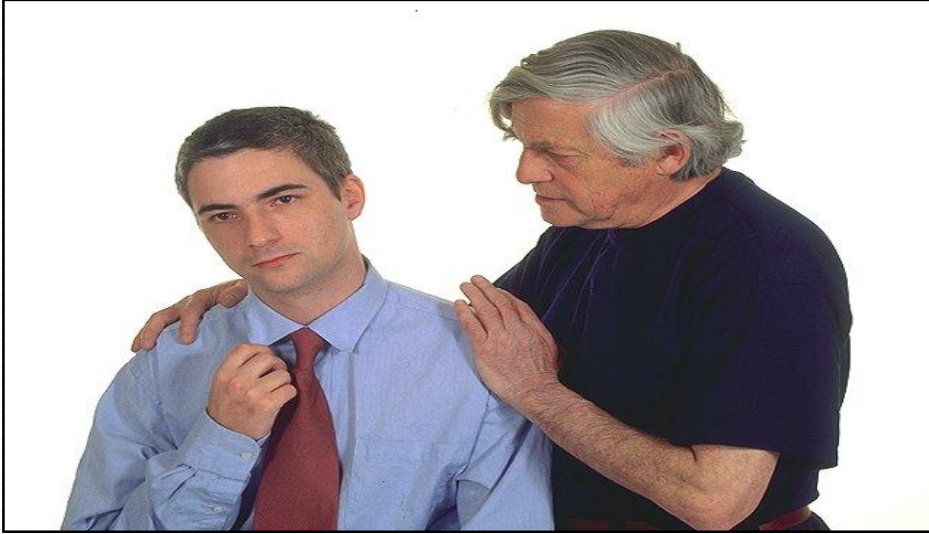
Sara Krizi (Epilepsi) Nedir?

Sara Krizinin Belirtileri Nelerdir?

- Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, adale kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur,
- Bazen hasta bağıırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır,
- Yoğun ve genel adale kasılmaları görülebilir, 10–20 saniye kadar nefesi kesilebilir,
- Dokularda ve yüzde morarma gözlenir,
- Ardından kısa ve genel adale kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçırma görülebilir,

Sara Krizinin Belirtileri Nelerdir?

Sara Krizinin Belirtileri Nelerdir?

- Hastada sonradan oluşan ve ön haberci denilen normalde olmayan kokuları alma, adale kasılmaları gibi ön belirtiler oluşur,
- Bazen hasta bağıırır, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır,
- Yoğun ve genel adale kasılmaları görülebilir, 10–20 saniye kadar nefesi kesilebilir,
- Dokularda ve yüzde morarma gözlenir,
- Ardından kısa ve genel adale kasılması, sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçırma görülebilir,

Sara Krizinin Belirtileri Nelerdir?

- Hasta dilini ısırabilir, başını yere çarpıp yaralayabilir, aşırı kontrolsüz hareketler gözlenir,
- Son aşamada hasta uyanır, şaşkındır, nerede olduğundan habersiz, uykulu hali vardır.
- Bazı kişilerde, sara krizi aşağıdaki hafif belirtilerle görülebilir;
  - ✓ Bir noktaya doğru dalgın bakış ve kişinin hayal alemine dalmış gibi görünmesi,
  - ✓ İstemsiz mimik ve hareketler, dudak ısırma gibi hareketler,
  - ✓ Anlamsız konuşma ve tekrarlayan hareketler,
  - ✓ Dikkati dağıtacak derecede bellek yitimi.

Sara Krizinde İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Öncelikle, olayla ilgili güvenlik önlemleri alınır (Örneğin kişi yol ortasında kriz geçiriyorsa olay yerindeki trafik akışı kesilmelidir).

- Kriz, kendi sürecini tamamlamaya bırakılır,
- Hasta bağlanmaya çalışılmaz,
- Kilitlenmiş çene açılmaya çalışılmaz,
- Genel olarak yabancı herhangi bir madde kullanılmaz, koklatılmaz ya da ağızdan herhangi bir yiyecek içecek verilmez,

Sara Krizinde İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Kendisini yaralamamasına dikkat edilir,
- Başını çarpmasını engellemek için başın altına yumuşak bir malzeme konur,
- Yaralanmaya neden olabilecek gereçler etraftan kaldırılır,
- Sıkan giysiler gevşetilir,
- Kusmaya karşı tedbirli olunur,
- Düşme sonucu yaralanma varsa gerekli işlemler yapılır,
- Tıbbi yardım istenir (112).

Sara Krizinde İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

EPİLEPTİK NÖBET GEÇİREN HASTAYA YAKLAŞIM

HAYIR

BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLK YARDIM

KAN ŞEKERİ DÜŞÜKLÜĞÜ

Kan Şekeri Düşüklüğü Nedir?

- Herhangi bir nedenle vücutta glikoz eksildiği zaman ortaya çıkan belirtilerdir.

Kan Şekeri düşmesinin nedenleri;

- Şeker hastalığı tedavisine bağlı,
- Uzun egzersizler sonrası,
- Uzun süre aç kalma,
- Bağırsak ameliyatı geçirenlerde yemek sonrası

Kan Şekeri **Aniden** Düştüğünde Hangi Belirtiler Görülür?

- Korku,
- Terleme,
- Hızlı nabız,
- Titreme,
- Aniden acıkma,
- Yorgunluk,
- Bulantı

Kan Şekeri Düşüklüğü Yavaş ve Uzun Sürede oluşursa hangi belirtiler görülür?

- Baş ağrısı,
- Görme bozukluğu,
- Uyuşukluk,
- Zayıflık,
- Konuşma güçlüğü,
- Kafa karışıklığı,
- Sarsıntı ve şuur kaybı.

Kan Şekeri Düşmesinde İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Hastanın **ABC'si** değerlendirilir,
- Hastanın bilinci yerinde ve kusmuyorsa ağızdan şeker, şekerli içecekler verilir, fazla şekerin bir zararı olmaz (Ayrıca belirtiler fazla şekerden meydana gelmiş ise bile fazladan şeker verilmesi, hastanın düşük kan şekeri düzeyinde kalmasından daha az zararlı olacaktır. Çünkü düşük kan şekeri, beyinde ve diğer hayati organlarda kalıcı zararlara neden olabilir.),

Kan Şekeri Düşmesinde İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- 15–20 dakikada belirtiler geçmiyorsa sağlık kuruluşuna gitmesi için yardım çağırılır,
- Hastanın bilinci yerinde değilse koma pozisyonu verilerek tıbbi yardım çağırılır(112).

BİLİNÇ BOZUKLUKLARINDA İLK YARDIM

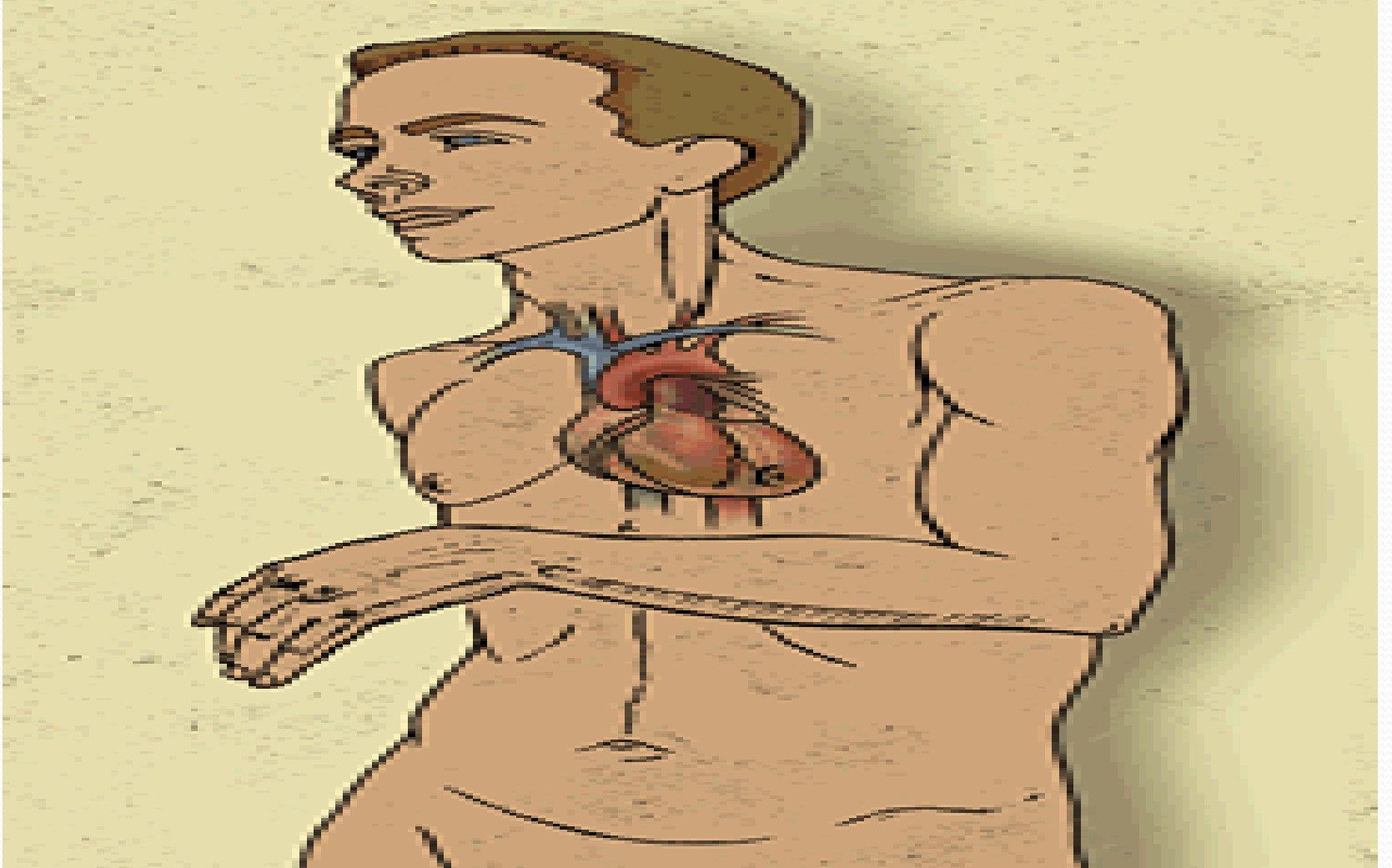
GÖĞÜSTE KUVVETLİ AĞRI

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri?

Göğüste kuvvetli ağrı nedenleri arasında en sık **kalp spazmı** (angina pectoris) ve **kalp krizi** (miyokart enfarktüsü) görülür. Her ikisi de kalp kasının belli bir yerine gönderilen kanın azalması sonucu oluşur.

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri?

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri Nelerdir?

Kalp Spazmı (Angina Pektoris) belirtileri:

- Sıkıntı veya nefes darlığı olur,
- Ağrı hissi; genellikle göğüs ortasında başlar, kollara, boyuna, sırtta ve çeneye doğru ilerler,
- Sıklıkla fiziksel hareket, fiziksel zorlanma, heyecan, üzüntü ya da fazla yemek yeme sonucu ortaya çıkar,
- Kısa sürelidir, ağrı yaklaşık 5-10 dakika kadar sürer,
- Ağrı, istirahat ile durur, istirahat halindeyken görülmesi ciddi bir durumu gösterir,
- Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri Nelerdir?

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri Nelerdir?

Kalp Krizi (Miyokart Enfarktüsü) belirtileri:

- Hasta ciddi bir ölüm korkusu ve yoğun sıkıntı hisseder, terleme, mide bulantısı, kusma gibi bulgular görülür,
- Ağrı; göğüs ya da mide boşluğunun herhangi bir yerinde, sıklıkla kravat bölgesinde görülür, omuzlara, boyuna, çeneye ve sol kola yayılır,
- Süre ve yoğunluk olarak kalp spazmı (angina pectoris) ağrısına benzemekle birlikte daha şiddetli ve uzun sürelidir,
- En çok hazımsızlık, gaz sancısı veya kas ağrısı şeklinde belirti verir ve bu nedenle bu tür rahatsızlıklarla karıştırılır (Bu tür gaz ya da kas ağrıları, aksi ispat edilinceye kadar kalp krizi olarak düşünülmelidir),
- Nefes alıp vermekle ağrının şekli ve şiddeti değişmez.

Göğüste Kuvvetli Ağrı Nedenleri Nelerdir?

Sample Use Only - Copyrighted

Chest pain associated
with heart attack

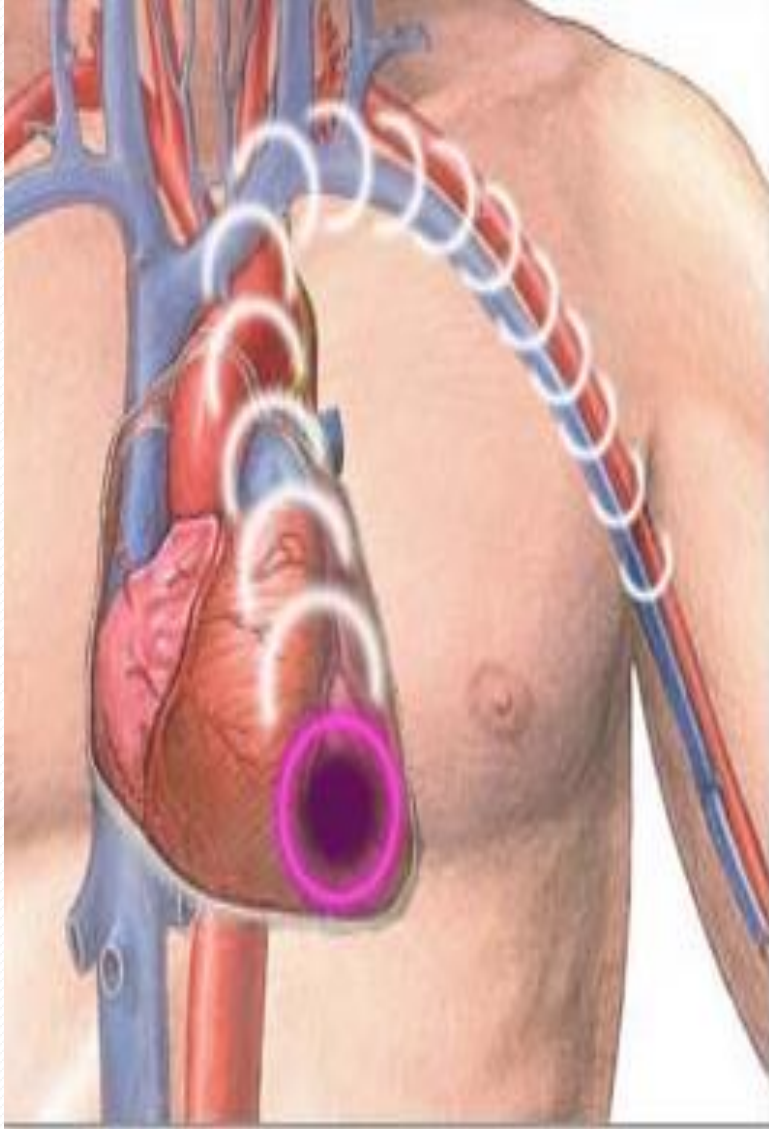
Sample Use Only - Copyrighted

Sample Use Only - Copyrighted

Sample Use Only - Copyrighted

Göğüs Ağrısında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

Göğüs Ağrısında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Hastanın yaşamsal bulguları kontrol edilir (**ABC**),
- Hasta hemen dinlenmeye alınır, sakinleştirilir,
- Yarı oturur pozisyon verilir,
- Kullandığı ilaçları varsa almasına yardım edilir,
- Yardım istenerek (**112**)
- sağlık kuruluşuna gitmesi sağlanır,
- Yol boyunca yaşam bulguları izlenir.

Göğüs Ağrısında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

